

HE 219/2022 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valmiuslain muuttamisesta annetun lain 88 ja 126 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valmiuslain muuttamisesta annettua lakia. Esityksen mukaan lakiin tehtäisiin luonteeltaan teknisiä muutoksia, joiden tarkoituksena on sovittaa yhteen valmiuslain 88 ja 126 §:ään kesällä 2022 kahden toisistaan erillisen hallituksen esityksen johdosta samana päivänä vahvistetut muutokset.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Esityksen tausta ja keskeiset ehdotukset.....	3
2 Voimaantulo	3
3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	4
LAKIEHDOTUS	5
Laki valmiuslain muuttamisesta annetun lain 88 ja 126 §:n muuttamisesta	5
LIITE	7
RINNAKKAISTEKSTI.....	7
Laki valmiuslain muuttamisesta annetun lain 88 ja 126 §:n muuttamisesta	7

PERUSTELUT

1 Esityksen tausta ja keskeiset ehdotukset

Eduskunnan käsittelyssä oli kesällä 2022 kaksi hallituksen esitystä, jotka sisälsivät ehdotuksia osin samojen valmiuslain pykälien muuttamiseksi. Toisessa esityksessä oli kyse valmiuslain kiireellisestä tarkistamisesta hybridiuhkien varalta (HE 63/2022 vp) ja toisessa hyvinvointialueiden perustamiseen liittyvistä muutoksista (HE 56/2021 vp). Esitykset eivät siten sisällöllisesti liittyneet toisiinsa, mutta niihin sisältyneet muutosehdotukset kohdistuivat osin samoihin valmiuslain säännöksiin.

Hybridivaikuttamiseen liittyvä hallituksen esitys 63/2022 annettiin eduskunnalle huhtikuussa 2022 ja hyväksyttiin kesäkuussa. Lakiehdotukset vahvistettiin 8.7.2022 ja laki valmiuslain muuttamisesta (706/2022) tuli voimaan 15.7.2022. Valmiuslakiin lisättiin uudistuksessa uusi poikkeusoloperuste sekä tehtiin lain muihin pykäliin välittömästi uuteen poikkeusoloperusteseen liittyvät muutokset. Esityksessä muutettiin vähäisesti muun muassa valmiuslain 88 ja 126 §:ää.

Samaan aikaan edellä mainitun hallituksen esityksen kanssa eduskunnassa oli käsiteltävänä hyvinvointialueiden perustamiseen liittyvä hallituksen esitys HE 56/2021, joka sisälsi myös ehdotuksia valmiuslain 88 ja 126 §:n muuttamiseksi. Myös nämä ehdotukset hyväksyttiin eduskunnassa kesäkuussa 2022 ja vahvistettiin 8.7.2022. Tämä laki valmiuslain muuttamisesta (631/2022) tulee voimaan 1.1.2023.

Edellä kuvattu hallitusten esitysten sattumalta täysin päällekkäin osunut käsittelyaikataulu johti siihen, ettei niihin sisältyviä muutoksia ollut mahdollista eduskuntakäsittelyn aikana kokonaisuudessaan sovittaa yhteen. Hyvinvointialueiden perustamiseen liittyvät valmiuslain 88 ja 126 §:n muutokset siksi vahvistettiin ja tulevat voimaan sanamuodolla, jossa ei ole otettu huomioon samojen pykälien 15.7.2022 voimaan tulleita muutoksia. Käytännössä tämä johtaa siihen, että valmiuslain 88 ja 126 §:n heinäkuussa 2022 voimaan tulleet muutokset kumoutuvat 1.1.2023.

Sekä hallituksen että eduskunnan yksiselitteisenä tarkoituksena edellä mainittuja hallituksen esityksiä käsiteltäessä oli, että molemmat hyväksytyt muutokset olisivat voimassa toistaiseksi. Tarkoituksena ei siis ollut, että 15.7.2022 voimaan tulleet muutokset kumoutuisivat 1.1.2023 alkaen, kuten lakiehdotusten käsittelyteknisistä syistä on käymässä.

Tässä esityksessä ehdotetaan edellä kuvatuista syistä korjattavaksi 1.1.2023 voimaan tulevaa valmiuslain muuttamisesta annettua lakia siten, että lailla 706/2022 vahvistetut valmiuslain 88 ja 126 §:n muutokset jäisivät eduskunnan tarkoitusta vastaavalla tavalla voimaan toistaiseksi. Käytännössä tämä toteutettaisiin yhdistämällä valmiuslain 88 ja 126 §:ään lailla 706/2022 ja lailla 631/2022 hyväksytyt muutokset pykälien sanamuodoissa 1.1.2023 alkaen. Valmiuslain 88 §:n sanamuotoon ehdotetaan samalla tehtävän vähäisiä kieliopillisiä tarkistuksia.

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä. Esityksestä ei ole sen teknisen luonteen vuoksi pyydetty lausuntoja. Esityksellä ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon.

2 Voimaantulo

Muutettavaksi ehdotettu laki valmiuslain muuttamisesta tulee voimaan 1.1.2023, minkä vuoksi myös tässä esityksessä siihen ehdotettujen muutosten on syytä tulla voimaan 1.1.2023. Muutoslakia ei voida mainitun ajankohdan jälkeen enää esityksessä ehdotetulla tavalla muuttaa.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämijärjestys

Valmiuslaki on säädetty perustuslain säätämijärjestyksessä niin sanottuna poikkeuslakina. Perustuslain säätämijärjestyksessä säädettyä lakia voidaan perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan muuttaa tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jollei muuttavalla lailla laajenneta sitä poikkeusta, joka muutettavalla lailla on tehty perustuslakiin. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneessa käytännössä on lisäksi katsottu, että myös sellaiset kokonaisuuden kannalta epäolennaiset lisäykset ja muutokset, jotka sinänsä merkitsevät perustuslakipoikkeuksen vähäistä laajentamista, voidaan säätää tavallisessa lainsäätämijärjestyksessä, jos poikkeuksena aikanaan säädetyn kokonaisjärjestelyn luonnetta ja asiallista merkitystä ei tällä tavoin muuteta toisenlaiseksi (esim. PeVL 8/2006 vp, PeVL 57/2002 vp, PeVL 30/1998 vp).

Valmiuslain 88 ja 126 §:ään ehdotetuilla muutoksilla pykälien sanamuodot saatettaisiin vastamaan 1.1.2023 alkaen sitä tarkoitusta, joka eduskunnalla on ollut hyväksyessään esityksissä HE 63/2022 vp ja HE 56/2021 vp asianomaisiin pykäliin ehdotetut muutokset. Tässä esityksessä ehdotetuilla muutoksilla estettäisiin perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella säädetyn lain 706/2022 toistaiseksi voimassa oleviksi tarkoitettujen muutosten kumoutuminen 1.1.2023 alkaen.

Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämijärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valmiuslain muuttamisesta annetun lain 88 ja 126 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valmiuslain muuttamisesta annetun lain (631/2022) 88 ja 126 § seuraavasti:

88 §

Sosiaali- ja terveystyö sekä terveydensuojelu

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää, että hyvinvointialue ja hyvinvointiyhtymä voivat luopua:

1) terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädettyjen määräaikojen noudattamisesta kiireettömän hoidon järjestämisessä, jos se on välttämätöntä kiireellisen hoidon järjestämiseksi ja jos määräajan ylittäminen ei vaaranna potilaan terveyttä;

2) sosiaalihuoltolain 36 §:ssä tarkoitetuista palvelutarpeen arvioinneista;

3) terveydensuojelulain (763/1994) mukaiseen ilmoituksenvaraiseen toimintaan liittyvien ilmoitusten käsittelystä ja päätöksenteosta sekä asuntojen terveystarkastusten selvittämiseen liittyvistä tehtävistä.

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää, että kunta voi luopua varhaiskasvatuksesta (540/2018) mukaisen varhaiskasvatuksen järjestämisvastuusta, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat järjestää lapsen hoidon muutoin.

Mitä tässä pykälässä säädetään hyvinvointialueista, sovelletaan Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan maakunnan kuntiin.

126 §

Tiedotusten julkaisuvelvollisuus

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, aluehallintoviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, aluehallituksen, kunnanhallituksen, poliisin, Rajavartiolaitoksen sekä sotilas- tai pelastusviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka tämän lain tarkoituksen saavuttamiseksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen

asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 20.10.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson

Laki

valmiuslain muuttamisesta annetun lain 88 ja 126 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valmiuslain muuttamisesta annetun lain (631/2022) 88 ja 126 § seuraavasti:

1.1.2023 voimaan tuleva laki

Ehdotus

88 §

88 §

*Sosiaali- ja terveystyö ja terveyden-
suojelu*

*Sosiaali- ja terveystyö ja terveyden-
suojelu*

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää, että hyvinvointialue ja hyvinvointiyhtymä voi luopua:

1) terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädettyjen määräaikojen noudattamisesta kiirettömän hoidon järjestämisessä, jos se on välttämätöntä kiireellisen hoidon järjestämiseksi ja jos määräajan ylittäminen ei vaaranna potilaan terveyttä;

2) sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 §:ssä tarkoitetuista palvelutarpeen arvioinneista;

3) terveydensuojelulain (763/1994) mukaisen ilmoituksenvaraiseen toimintaan liittyvien ilmoitusten käsittelystä ja päätöksenteosta sekä asuntojen terveyshaittojen selvittämiseen liittyvistä tehtävistä.

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää, että kunta voi luopua varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisen varhaiskasvatuksen järjestämisvastuusta, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat järjestää lapsen hoidon muutoin.

Mitä tässä pykälässä säädetään hyvinvointialueista, sovelletaan Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan maakunnan kuntiin.

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää, että hyvinvointialue ja hyvinvointiyhtymä voivat luopua:

1) terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädettyjen määräaikojen noudattamisesta kiirettömän hoidon järjestämisessä, jos se on välttämätöntä kiireellisen hoidon järjestämiseksi ja jos määräajan ylittäminen ei vaaranna potilaan terveyttä;

2) sosiaalihuoltolain 36 §:ssä tarkoitetuista palvelutarpeen arvioinneista;

3) terveydensuojelulain (763/1994) mukaisen ilmoituksenvaraiseen toimintaan liittyvien ilmoitusten käsittelystä ja päätöksenteosta sekä asuntojen terveyshaittojen selvittämiseen liittyvistä tehtävistä.

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää, että kunta voi luopua varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisen varhaiskasvatuksen järjestämisvastuusta, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat järjestää lapsen hoidon muutoin.

Mitä tässä pykälässä säädetään hyvinvointialueista, sovelletaan Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan maakunnan kuntiin.

126 §

126 §

Tiedotusten julkaisuvelvollisuus

Tiedotusten julkaisuvelvollisuus

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, aluehallintoviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, aluehallituksen, kunnanhallituksen, poliisin sekä sotilas- tai pelastusviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka tämän lain tarkoituksen saavuttamiseksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, aluehallintoviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, aluehallituksen, kunnanhallituksen, poliisin, *Rajavartiolaitoksen* sekä sotilas- tai pelastusviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka tämän lain tarkoituksen saavuttamiseksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
.